

DU LỊCH PHÚ YÊN TRONG LIÊN KẾT PHÁT TRIỂN VỚI KHU VỰC TÂY NGUYÊN VÀ DUYÊN HẢI NAM TRUNG BỘ

Nguyễn Hoài Sơn*

Sở Thông tin và Truyền thông tỉnh Phú Yên

Tóm tắt

Ngành du lịch hiện nay đang đóng vai trò quan trọng đối với sự phát triển nền kinh tế đất nước. Ở Phú Yên, du lịch đang từng bước khẳng định những đóng góp hiệu quả cho sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, đã tạo ra nhiều việc làm và thu hút một lực lượng lao động lớn. Việc liên kết với các khu vực lân cận để tạo ra sản phẩm du lịch đặc sắc là vấn đề được các địa phương hết sức quan tâm. Bài viết trình bày về thực trạng liên kết, hợp tác phát triển du lịch giữa Phú Yên với khu vực duyên hải Nam Trung Bộ và Tây Nguyên, đồng thời cũng đưa ra các giải pháp để phát huy tối đa tiềm năng, thế mạnh về du lịch của mỗi địa phương và của toàn vùng.

Từ khóa: *Du lịch Phú Yên, liên kết, Tây Nguyên, Nam Trung Bộ.*

Abstract

Phu Yen tourism in developmental relationship with the region Central Highlands and South Central Vietnam

The tourism industry is now playing an important part in the country's economic development. In Phu Yen, tourism has gradually been affirming its contribution to the local socio-economic development, creating jobs and attracting a huge source of labor force. Linking with surrounding areas to create unique tourism products is a matter of major local concern. This paper presents the current situation of tourism cooperation and the cooperation between Phu Yen province and the Region of South Central Coast and Central Highlands. At the same time, some solutions are provided to maximize the tourism potentials and strengths of each locality and the whole region.

Keyword: *Phu Yen tourism, linking, Central Highlands, South Central Coast.*

1. Đặt vấn đề

Du lịch là ngành “công nghiệp không khói”, ngành kinh tế tổng hợp mang tính liên ngành, liên vùng, giữ vai trò đặc biệt quan trọng đối với sự phát triển của đất nước. Nghị quyết Đại hội XII của Đảng nhấn mạnh: “*Có chính sách phát triển du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn. Khuyến khích các thành phần kinh tế đầu tư phát triển du lịch với hệ thống hạ tầng đồng bộ,*

hiện đại, sản phẩm đa dạng và tính chuyên nghiệp cao. Tạo mọi thuận lợi về thủ tục về xuất nhập cảnh, đi lại và bảo đảm an toàn, an ninh. Đẩy mạnh xúc tiến, quảng bá, xây dựng thương hiệu du lịch Việt Nam. Khai thác hiệu quả, bền vững các di sản văn hóa, thiên nhiên, di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh và giữ gìn vệ sinh môi trường. Phát triển các khu dịch vụ phức hợp, có qui mô lớn và chất lượng cao”. Để góp phần thực hiện thành công quyết sách đó, trên cơ sở phát huy và khai thác hiệu quả những tiềm

* Email: nguyenhoaisonpy@gmail.com

năng, lợi thế sẵn có, nhiều năm qua được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước bằng những cơ chế, chính sách cho vùng và liên vùng, du lịch vùng Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung bộ đã phát triển với tốc độ nhanh. Ngành du lịch đã tạo ra nhiều việc làm, thu hút một lực lượng lao động lớn vào lĩnh vực này, các đóng góp từ ngành du lịch cho sự phát triển kinh tế - xã hội của từng địa phương được các cấp, các ngành ghi nhận, đánh giá cao. Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch vùng Tây Nguyên và vùng Duyên hải Nam Trung Bộ đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định số 2162/QĐ-TTg ngày 11/11/2013 và Quyết định số 2350/QĐ-TTg ngày 24/12/2014 của Thủ tướng Chính phủ, đều đề cập đến phát triển du lịch vùng theo hướng liên kết giữa vùng Tây Nguyên, vùng Duyên hải Nam Trung Bộ với các vùng khác trong cả nước và liên kết quốc tế để phát huy tối đa tiềm năng, thế mạnh về du lịch của mỗi địa phương và của toàn vùng.

2. Thực trạng liên kết, hợp tác phát triển du lịch giữa Phú Yên với khu vực Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ

Phú Yên gần như nằm ở trung tâm của vùng Duyên hải Nam Trung Bộ về không gian địa lý, được ví như tâm điểm trục Bắc - Nam và là cửa ngõ Đông - Tây kết nối vùng Duyên hải Nam Trung Bộ với Tây Nguyên. Nếu như miền Trung với “con đường di sản” đã mang đến cho du khách những cảm nhận tuyệt vời về danh lam thắng cảnh gắn với biển đảo, những di tích lịch sử, văn hóa, những lễ hội dân gian truyền thống đặc sắc cùng những món ẩm thực đậm đà hương vị cảm xúc duyên hải, thì Tây Nguyên sẽ là những trải nghiệm, khám phá độc đáo của văn hóa đại ngàn cao nguyên xuất phát từ sự gắn kết môi

trường tự nhiên, xã hội. Những năm gần đây Phú Yên đã mở rộng liên kết, hợp tác phát triển du lịch với các tỉnh Tây Nguyên và Nam Trung Bộ và các vùng miền trên toàn quốc.

2.1. Liên kết về cơ sở hạ tầng giao thông

Phú Yên đã tham gia ký kết hợp tác phát triển du lịch vùng Bắc - Nam Trung Bộ, Nam Trung Bộ - Tây Nguyên, nhằm hình thành các sản phẩm du lịch liên hoàn, phong phú, đa dạng, thu hút khá mạnh khách du lịch; đã mở rộng liên kết, hợp tác phát triển du lịch với nhiều tỉnh, thành trong toàn quốc. Trong mỗi liên kết vùng rộng lớn, các chuyên gia du lịch khuyến nghị, giữa các tỉnh cần xác lập những mối liên kết nhỏ, tạo sự chắc chắn và đặc trưng. Theo ông Vũ Thế Bình, Chủ tịch Hiệp hội Du lịch Việt Nam, khu vực các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ và Tây Nguyên thì cụm bốn tỉnh Phú Yên - Bình Định - Gia Lai - Đắk Lắk là “tứ giác” có nhiều tiềm năng và lợi thế nhất. Với vị trí chiến lược là cửa ngõ mới ra hướng Đông để phát triển vùng Tây Nguyên, hiện tại, hệ thống giao thông nối giữa Phú Yên đến các tỉnh trong “tứ giác” trên đã cơ bản hoàn thiện với các tuyến: quốc lộ 1, quốc lộ 25, quốc lộ 29, trục ven biển phía Đông, dọc miền Tây. Tương lai, tuyến đường sắt Phú Yên - Tây Nguyên qua Campuchia - Lào - Thái Lan cũng sẽ được nghiên cứu xây dựng. Thêm vào đó, hiện bốn tỉnh này đều có sân bay đủ tiêu chuẩn cho các máy bay loại lớn. Khách đoàn từ Thành phố Hồ Chí Minh, Thủ đô Hà Nội chỉ cần đến một trong bốn sân bay Tuy Hòa (Phú Yên), Pleiku (Gia Lai), Buôn Ma Thuột (Đắk Lắk), Phù Cát (Bình Định), sau đó có thể di chuyển bằng cung đường bộ khép kín đến bốn tỉnh.

2.2. Liên kết về sản phẩm du lịch

Điều kiện liên kết sản phẩm du lịch ở bốn tỉnh Phú Yên - Bình Định - Gia Lai -

Đắk Lắk cũng rất lý tưởng, khi kết hợp giữa hai nền văn hóa và địa lý khác nhau, bổ sung, tạo sự đa dạng, độc đáo rất cần thiết với sản phẩm du lịch “biển - rừng”. Tại Hội nghị sơ kết 3 năm triển khai chương trình hợp tác phát triển du lịch của 4 tỉnh (Bình Định, Phú Yên, Gia Lai, Đắk Lắk) vào tháng 11 năm 2018, tổ chức tại thành phố Pleiku, Phó Chủ tịch Hiệp hội Du lịch Việt Nam, ông Vũ Thế Bình nói: “Hiệp hội Du lịch Việt Nam và các doanh nghiệp du lịch đã khảo sát thực tế và nhận thấy đây là khu vực có nhiều lợi thế, có thể liên kết thành sản phẩm du lịch phong phú, đặc trưng, bên cạnh điều kiện vị trí địa lý và giao thông thuận tiện. Trong đó, Phú Yên được xem là tâm điểm, là điểm đến mới thu hút sự quan tâm của du khách”.

Để hiện thực ý tưởng liên kết cụm “tứ giác” này, từ giữa năm 2015, Hiệp hội Du lịch Việt Nam đã tổ chức đoàn famtrip đến các tỉnh để khảo sát. Trước Tết Bính Thân 2016, Hiệp hội Du lịch Việt Nam cũng đã chủ trì hội nghị, trong đó có sự tham gia của lãnh đạo các Sở Văn hóa – Thể thao và Du lịch, Hiệp hội du lịch, các doanh nghiệp du lịch của bốn tỉnh Phú Yên, Bình Định, Gia Lai, Đắk Lắk để bàn các biện pháp phát triển sản phẩm du lịch của địa phương và liên kết hình thành chuỗi sản phẩm chung. Đề cập về vấn đề hợp tác, liên kết trong phát triển du lịch, tại Hội nghị sơ kết 3 năm triển khai chương trình hợp tác phát triển du lịch của 4 tỉnh (Bình Định, Phú Yên, Gia Lai, Đắk Lắk) tháng 11 năm 2018, tổ chức tại thành phố Pleiku, ông Phạm Văn Bảy, Giám đốc Sở Văn hóa – Thể thao và Du lịch Phú Yên cho biết: *“Chúng tôi rất tâm đắc về điều này. Thời gian qua, du lịch giữa các tỉnh cũng đã đặt vấn đề liên kết và đạt những kết quả nhất định. Trong điều kiện hiện nay, việc liên kết càng cần thiết để tạo những dòng sản phẩm*

du lịch đặc trưng, đủ sức thuyết phục nhiều đối tượng du khách”.

Tháng 4/2016, tại thành phố Tuy Hòa, lãnh đạo UBND các tỉnh: Phú Yên, Bình Định, Đắk Lắk và Gia Lai đã ký kết Chương trình hợp tác phát triển du lịch giữa bốn địa phương. Sau ba năm triển khai thỏa thuận hợp tác phát triển du lịch giữa bốn địa phương và có sự hỗ trợ của Hiệp hội Du lịch Việt Nam đã có nhiều chuyển biến tích cực, tạo đột phá thúc đẩy trong phát triển du lịch, cụ thể: Các tỉnh thường xuyên cung cấp thông tin về tình hình phát triển sản phẩm du lịch, các điểm du lịch, chương trình tour và các sản phẩm du lịch mới của từng địa phương. Liên kết trang thông tin điện tử giữa các tỉnh với nhau. Đặc biệt, các tỉnh đã tham gia xây dựng ngôi nhà chung “Tây Nguyên – Nam Trung Bộ” tại Hội chợ Du lịch quốc tế Việt Nam – VITM Hanoi với chủ đề *“Về với Biển xanh, Hoa vàng và Đại ngàn Tây Nguyên”*; Phối hợp với Câu lạc bộ du lịch cộng đồng CTC tổ chức đoàn famtrip khảo sát các điểm du lịch bốn tỉnh trong chương trình “Đại ngàn kết nối Đại dương” năm 2018. Trong ba năm ký kết, Sở Văn hoá - Thể thao và Du lịch của bốn tỉnh: Bình Định, Phú Yên, Gia Lai, Đắk Lắk đã có nhiều hoạt động hỗ trợ, thường xuyên trao đổi thông tin về tình hình phát triển du lịch của địa phương, đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực... Trong đó, hợp tác trong xúc tiến, quảng bá du lịch là hoạt động nổi bật. Cụ thể, các tỉnh đã tham gia xây dựng “Ngôi nhà Tây Nguyên- Nam Trung Bộ” tại Hội chợ Du lịch Quốc tế Hà Nội; Liên kết website quảng bá du lịch bốn tỉnh với những tiềm năng, thế mạnh, cũng như các hoạt động khác về du lịch; Phối hợp với câu lạc bộ du lịch cộng đồng CTC tổ chức đoàn famtrip khảo sát các điểm du lịch bốn tỉnh trong chương trình “Đại ngàn kết nối

Đại dương" năm 2018. Ngoài ra, luân phiên tổ chức các lễ hội, được các địa phương tham gia hưởng ứng như: Tuần lễ văn hóa Du lịch Phú Yên năm 2018, Lễ hội cà phê Buôn Ma Thuột, Hội nghị xúc tiến đầu tư tại Bình Định, Gia Lai...

Ngoài liên kết, hợp tác phát triển du lịch với vùng Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ, Phú Yên còn mở rộng ký kết hợp tác phát triển du lịch với Thủ đô Hà Nội và cụm phía Tây đồng bằng sông Cửu Long gồm các tỉnh: An Giang, Cà Mau, Bạc Liêu, Sóc Trăng và Hậu Giang. Từ sự nỗ lực chung của tỉnh kết hợp với các chương trình ký kết, hợp tác và quảng bá du lịch, du lịch Phú Yên đã có những bước đột phá mới, lượng khách đến với Phú Yên đã tăng rất cao so với những năm trước đây. Năm 2015, tổng lượt khách du lịch đến Phú Yên 900.000 lượt, trong đó khách quốc tế trên 30.000 lượt, doanh thu du lịch thuần túy khoảng trên 850 tỷ đồng thì năm 2018, tổng lượt khách du lịch đến Phú Yên ước khoảng 1.609.000 lượt khách, đạt 111% so kế hoạch, tăng 14,6% so với năm 2017; trong đó có 41.005 lượt khách quốc tế, đạt 97,6% so kế hoạch, tăng 15,5% so với năm 2017. Công suất sử dụng buồng đạt 62%. Doanh thu du lịch ước đạt 1.556 tỷ đồng, đạt 100,4% kế hoạch, tăng 25% so với năm 2017, trong đó doanh thu lưu trú ước đạt 244,62 tỷ đồng, tăng 14,7% so với năm 2017.

2.3. Những tồn tại, hạn chế

Bên cạnh những tín hiệu vui, sự liên kết, hợp tác phát triển du lịch giữa Phú Yên với vùng Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ thời gian qua bộc lộ những tồn tại, hạn chế đã được các chuyên gia, nhà quản lý du lịch đề cập trong nhiều hội nghị, hội thảo như: Các chương trình liên kết, hợp tác trong phát triển du lịch giữa các tỉnh, thành khu vực Tây Nguyên

và Duyên hải Nam Trung Bộ đã được ký kết, tuy nhiên số lượng còn ít và chưa cụ thể hóa, chưa đưa ra cách làm cho các doanh nghiệp mà để doanh nghiệp “tự bơi”. Giữa các tỉnh trong khu vực chưa có một “nhạc trưởng” trong lĩnh vực này cho nên hầu hết các điểm tham quan, sản phẩm du lịch của khu vực Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ khá trùng lặp, giống nhau. Sự “sao chép” này vừa làm mất tính đặc trưng riêng có của từng tỉnh, vừa tạo cảm giác đơn điệu, nhàm chán cho du khách, đồng thời ảnh hưởng đến môi trường cạnh tranh lành mạnh.

Riêng với Phú Yên đã ký kết khá nhiều chương trình liên kết, hợp tác phát triển du lịch với các tỉnh thành trong khu vực và toàn quốc, nhưng việc liên kết mới chỉ dừng lại ở ý chí của lãnh đạo các địa phương, trên thực tế đang phát triển du lịch theo kiểu mạnh ai nấy làm, vẫn thiếu tầm nhìn tổng thể. Sự liên kết, hợp tác phát triển du lịch giữa Phú Yên với khu vực Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ chưa mang tính ổn định, bền vững. Đối với bốn tỉnh đã ký kết cũng còn nhiều điều bất cập như: Chưa phối hợp và thực thi kế hoạch hợp tác phát triển các sản phẩm du lịch. Sản phẩm du lịch còn khá đơn điệu, trùng lặp, chưa có tính chuyên biệt, độc đáo. Chưa tạo ra những sản phẩm du lịch mang tính đặc trưng, có chất lượng cao cho bốn tỉnh. Chưa xây dựng được thương hiệu du lịch chung của bốn địa phương. Chưa hình thành tour du lịch chung của bốn tỉnh mang đặc sắc riêng mỗi địa phương. Chưa liên kết, hợp tác trong công tác đào tạo phát triển nguồn nhân lực du lịch của các tỉnh Nam Trung Bộ – Tây Nguyên. Chưa liên kết tổ chức các sự kiện văn hóa du lịch chung tạo thành chuỗi sự kiện thu hút khách du lịch... Công tác xúc tiến quảng bá du lịch vẫn còn hạn chế, chưa có sức cạnh

tranh cao trong khu vực và quốc tế để thu hút khách từ những thị trường trọng điểm, có khả năng chi trả cao. Về khả năng khai thác và liên kết sản phẩm du lịch giữa các tỉnh chưa đáp ứng yêu cầu thực tế của nhiều đối tượng khách du lịch, nhất là du khách nước ngoài.

Một tồn tại hạn chế khác là nhân lực ngành du lịch tại các địa phương khu vực Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ thời gian qua có tăng về số lượng theo từng năm, nhưng còn nhiều mặt chưa đáp ứng nhiệm vụ phát triển du lịch khi hội nhập quốc tế ngày một sâu sắc, toàn diện và yêu cầu phát triển nền kinh tế tri thức. Số lượng nhân lực còn ít, cơ cấu chưa đồng bộ và năng lực thực tiễn chưa tương xứng với bằng cấp. Nhân lực có trình độ, tay nghề cao chưa nhiều và ngày càng thiếu những cán bộ đầu đàn làm nòng cốt đào tạo nhân lực trẻ. Kiến thức hội nhập, ngoại ngữ, tin học, năng lực sáng tạo, lãnh đạo, quản lý, quản trị và kinh nghiệm thực tiễn còn hạn chế chưa tương ứng với yêu cầu phát triển của ngành du lịch trong thời kỳ hội nhập hiện nay.

3. Đề xuất một số giải pháp liên kết, hợp tác phát triển du lịch bền vững giữa Phú Yên với vùng Tây Nguyên và Nam Trung Bộ

Trước thực trạng các tỉnh khu vực Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ đã và đang phải đối mặt với những vấn đề về phát triển bền vững, nhất là tốc độ đô thị hóa nhanh chóng nhưng không được đầu tư đồng bộ về hạ tầng kỹ thuật. Xây dựng quá nhiều công trình thủy điện trên các dòng sông ở miền Trung và Tây Nguyên làm diện tích rừng tự nhiên bị mất rất nhiều, một khối lượng đất đá rất lớn bị đào bới, dịch chuyển nhưng chưa kịp thời có biện pháp hoàn thổ và trồng rừng thay thế. Tại các vùng, vịnh ven biển của các tỉnh Duyên

hải Nam Trung Bộ phát triển nuôi trồng thủy sản một cách tự phát, không theo qui hoạch cũng gây rất nhiều hệ lụy về môi trường. Cùng với đó là phát triển ồ ạt các khu công nghiệp tạo ra sức ép không nhỏ đến môi trường. Những vấn đề về suy giảm tài nguyên tự nhiên và tác động của biến đổi khí hậu dẫn tới lũ quét, hạn hán kéo dài, tình trạng ô nhiễm môi trường, nhất là môi trường nước và suy giảm giá trị của các hệ sinh thái, tính đa dạng sinh học dẫn tới sự sụt giảm về tính hấp dẫn đối với hoạt động du lịch... Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt thể hiện sự quan tâm chỉ đạo sâu sát của lãnh đạo Đảng, Chính phủ đối với sự phát triển ngành du lịch nói chung và du lịch Vùng nói riêng, tạo tiền đề cho công tác đầu tư, quản lý phát triển du lịch Vùng một cách đúng hướng và bền vững. Mục tiêu phát triển nhằm khai thác tối đa tiềm năng, lợi thế của từng Vùng để phát triển du lịch trở thành thế mạnh hàng đầu của du lịch các tỉnh vùng Tây Nguyên và Nam Trung Bộ. Vài năm trở lại đây vùng Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ đã quan tâm công tác phát triển du lịch, nhưng trên thực tế công tác quy hoạch đó mới chỉ dừng lại ở một số định hướng cơ bản, các chỉ tiêu phát triển chủ yếu cũng như khoanh vùng không gian chỉ dừng lại ở một vài khu, điểm du lịch mà chưa làm nổi bật mang tầm hoạch định phát triển của ngành.

Để thực hiện có hiệu quả chương trình liên kết, hợp tác phát triển du lịch giữa Phú Yên với vùng Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ, hướng đến phát triển du lịch bền vững, tác giả đề xuất các cấp, các ngành chức năng cần quan tâm và ưu tiên một số giải pháp cụ thể như sau:

Thứ nhất, chú trọng đúng mức công tác quy hoạch du lịch và quản lý, đầu tư theo quy hoạch

Để du lịch phát triển bền vững, các địa phương vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ cần chú trọng đúng mức công tác quy hoạch du lịch và quản lý, đầu tư theo quy hoạch. Tiếp tục tập trung thực hiện đồng bộ nhiều biện pháp tích cực, phát triển theo chiều sâu, ổn định, không ngừng nâng cao năng lực cạnh tranh, khẳng định và giữ vững thương hiệu trên cơ sở khai thác tối đa và hiệu quả tiềm năng, lợi thế của mỗi tỉnh. Xác định các loại hình du lịch chủ lực làm động lực thúc đẩy phát triển du lịch của tỉnh, qua đó tạo động lực phát triển cho cả vùng. Với tiềm năng du lịch hiện có như: Bờ biển dài, có nhiều di tích lịch sử, văn hóa, danh lam thắng cảnh đẹp, các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ có thể phát triển mạnh loại hình du lịch biển đảo, di tích lịch sử - văn hóa, lễ hội gắn với miền sông nước. Các tỉnh vùng Tây Nguyên tập trung phát triển mạnh các loại hình du lịch sinh thái, nông nghiệp, du lịch cộng đồng, văn hóa, lễ hội mang đậm bản sắc của các dân tộc anh em. Các loại hình du lịch này đang được giới trẻ và du khách quốc tế yêu thích.

Tập trung cải thiện môi trường đầu tư. Cải cách mạnh thủ tục hành chính và hoàn thiện cơ chế chính sách nhằm tạo thuận lợi cho các nhà đầu tư. Tích cực hỗ trợ tháo gỡ khó khăn vướng mắc của nhà đầu tư về đất đai, giải tỏa, đền bù..., để triển khai nhanh dự án sau khi được tỉnh chấp thuận dự án đầu tư.

Tăng cường đầu tư và kêu gọi đầu tư theo quy hoạch đối với cơ sở hạ tầng cho phát triển du lịch, trên cơ sở bảo đảm cảnh quan thiên nhiên, bảo vệ môi trường tự nhiên và giữ gìn, bảo tồn các tài nguyên du lịch. Khoảng cách từ Phú Yên tới các tỉnh vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam

Trung Bộ không quá xa, hệ thống giao thông đường bộ, đường sắt, đường thủy, đường hàng không khá thuận tiện nên việc liên kết, hợp tác phát triển du lịch bền vững giữa các tỉnh này để hỗ trợ, bổ sung lẫn nhau, có thể đáp ứng được nhiều phân khúc, thị trường du khách khác nhau, tạo bước phát triển mạnh mẽ về du lịch cho từng tỉnh và toàn vùng.

Thứ hai, tập trung đào tạo nguồn nhân lực ngành du lịch

Ngành du lịch bao gồm nhiều nghề, nhiều lĩnh vực hoạt động kinh doanh khác nhau, nguồn nhân lực cũng có các bộ phận, các nhóm tương ứng, nhưng có thể thấy bao gồm hai nhóm chính là nhóm gián tiếp và nhóm trực tiếp. Nhóm gián tiếp là lực lượng lãnh đạo, quản lý, các chuyên gia, nhà nghiên cứu với yêu cầu phải có tài trong lãnh đạo, quản lý, phải có tầm nhìn, nhạy bén về xu hướng, triển vọng của ngành du lịch trong nước và quốc tế. Phải biết sử dụng, giữ chân, thu hút người tài, có khả năng cống hiến và sáng tạo cho sự phát triển bền vững của ngành. Nhóm nhân lực trực tiếp bao gồm bộ phận hướng dẫn viên, lễ tân, phục vụ buồng, bàn, đầu bếp..., với yêu cầu cao về đạo đức nghề nghiệp, kỹ năng nghề, khả năng sáng tạo, kỹ năng sống, phối hợp công việc, biết vận dụng công nghệ tiên tiến phù hợp, đặc biệt là hiểu biết về lịch sử, văn hóa và thành thạo ngoại ngữ. Để khắc phục những tồn tại, hạn chế đề cập ở phần thực trạng thì nguồn nhân lực du lịch các tỉnh vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ cần được đào tạo về nhận thức, kiến thức nghiệp vụ, ý thức trách nhiệm để có thể lan tỏa thành phương thức thực hành du lịch có trách nhiệm, hướng tới sự phát triển du lịch bền vững. Các địa phương thuộc địa bàn vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số và vùng biển bãi ngang do điều kiện

kinh tế khó khăn, trình độ dân trí còn những bất cập vì vậy cần sự trợ giúp thiết thực đối với người lao động trong hoạt động kinh doanh du lịch là tổ chức miễn phí các chương trình đào tạo nghề, đào tạo kỹ năng làm du lịch, hỗ trợ nâng cao trình độ nghề cho người lao động, dần dần chuyên môn hóa và chính thức hóa lực lượng lao động. Tiếp tục hoàn thiện cơ chế trong việc thu hút cộng đồng tham gia hoạt động du lịch, mặt khác cần nâng cao nhận thức, nâng cao năng lực cho cộng đồng để họ chính là những người có ý thức bảo vệ tài nguyên môi trường, tài nguyên nhân văn tại địa bàn sinh sống.

Thứ ba, nâng cao nhận thức của các chủ thể trong hoạt động về phát triển du lịch bền vững

Phát triển du lịch bền vững đòi hỏi thực hiện đồng bộ, tổng thể một hệ thống các nhóm giải pháp về kinh tế, xã hội và môi trường. Với tầm quan trọng này, chính quyền các địa phương; Các cơ quan quản lý nhà nước về du lịch vùng Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ cần tăng cường tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức của các chủ thể về phát triển du lịch bền vững. Mỗi chủ thể đều có vai trò quan trọng được thể hiện cả trong trách nhiệm, nghĩa vụ để bảo đảm hoạt động du lịch được phát triển theo hướng bền vững. Đối với cộng đồng dân cư địa phương, nhất là đồng bào dân tộc thiểu số, cần quan tâm đến sinh kế của người dân, tạo việc làm, đào tạo nghề cho người lao động; Đồng thời đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giải thích để bà con thấy rõ những lợi ích trước mắt và lâu dài từ hoạt động du lịch, có trách nhiệm đối với việc phát triển du lịch bền vững, tích cực tham gia bảo vệ môi trường, bảo vệ di tích lịch sử, văn hóa, các ngành nghề truyền thống và thuần phong mỹ tục của dân tộc, giữ gìn nếp sống văn minh, giữ

vững an ninh, an toàn xã hội, thái độ ứng xử thân thiện với du khách... Tất cả những việc làm đó có ý nghĩa hết sức to lớn đối với phát triển du lịch bền vững của từng địa phương và toàn vùng.

Thứ tư, phối hợp, hỗ trợ các doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân hoạt động liên quan đến du lịch

Liên kết chặt chẽ giữa chính quyền địa phương các tỉnh vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ, các doanh nghiệp trong ngành du lịch, giữa ngành du lịch với các ngành khác như: Giao thông vận tải, ngoại giao, an ninh, tài chính, công nghiệp, nông nghiệp trong tỉnh cũng như kết nối với các tỉnh vùng Tây Nguyên - Duyên hải Nam Trung Bộ và cả nước để mở rộng thị trường. Du lịch là một ngành kinh tế có tính liên ngành, liên vùng và xã hội hóa cao, sự phát triển du lịch không thể đơn lẻ và bó hẹp trong phạm vi mỗi địa phương, mỗi tỉnh, thành phố mà phải là vấn đề chung của toàn khu vực và cả nước. Vì thế, cần chú trọng liên kết trong xúc tiến, quảng bá điểm đến, liên kết trong thiết kế sản phẩm, trong tổ chức phục vụ khách, xây dựng chuỗi giá trị, đồng thời cần xây dựng cơ chế điều hành chung của các chương trình liên kết, hợp tác một cách thiết thực hiệu quả. Tăng cường công tác quảng bá các loại hình du lịch của vùng Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ đối với thị trường khu vực, trong nước và quốc tế.

Hỗ trợ các nhà đầu tư, các doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân hoạt động trong lĩnh vực du lịch, thực hiện các thủ tục hành chính; Thủ tục cấp visa; Liên kết xây dựng các sản phẩm du lịch hoàn chỉnh. Doanh nghiệp được ví là cái gốc để du lịch các tỉnh phát triển, các cơ quan quản lý cần hỗ trợ địa điểm, thuê đất cho các doanh nghiệp để doanh nghiệp mạnh dạn đầu tư xây dựng

vào các điểm dừng chân, mua sắm cho du khách trên các tuyến Quốc lộ 1, 14, 26, 27, 29 đi xuyên Việt và các tỉnh Gia Lai, Phú Yên, Bình Định. Tăng cường đào tạo nghiệp vụ cho các nhân viên làm việc tại các doanh nghiệp kinh doanh du lịch; Các doanh nghiệp kinh doanh cần xây dựng chính sách giá, chương trình khuyến mãi theo mùa để hỗ trợ cho các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ du lịch của các tỉnh.

Thứ năm, ban hành cơ chế vận hành liên kết, hợp tác hoạt động du lịch vùng Tây Nguyên - Nam Trung Bộ

Tổng cục Du lịch đã nghiên cứu và đưa ra sản phẩm du lịch, tuyến du lịch “Con đường di sản miền Trung”, kết nối tuyến du lịch “Con đường xanh Tây Nguyên”, trở thành tuyến xuyên suốt từ miền Trung đến Tây Nguyên nhằm khai thác, gắn kết những điểm du lịch, danh thắng, di sản văn hóa, lễ hội miền Duyên hải với di sản thiên nhiên, văn hóa vùng đất Cao Nguyên đại ngàn... Tuy nhiên, đến nay tuyến này vẫn chưa phát huy hết giá trị, cũng như cơ hội, tiềm năng để kích cầu du lịch các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ và vùng Tây Nguyên. Để thực hiện có hiệu quả chương trình liên kết, hợp tác phát triển du lịch giữa Phú Yên với vùng Tây Nguyên và các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ nhất thiết phải ban hành được cơ chế vận hành hoạt động liên kết. Cần phải có một “nhạc trưởng” có thể điều phối và có tiếng nói chung cho phát triển toàn vùng. Các tỉnh vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ cần kết nối đẩy mạnh công tác quảng bá, xúc tiến du lịch đến với bạn bè trong nước và quốc tế. Các tỉnh cần bàn thảo để xây dựng sản phẩm du lịch chung cho vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ và đặc thù của từng địa phương như: Khu ẩm thực, khu mua sắm hàng thủ công mỹ nghệ, hàng rong; Khu vui chơi

giải trí đáp ứng nhu cầu nhiều đối tượng khách du lịch; Giữ gìn và tôn tạo nét văn hóa ẩm thực. Về phía Tổng cục Du lịch, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cũng cần thường xuyên quan tâm chỉ đạo về nghiệp vụ và tiếp tục có các chính sách cùng các hoạt động ủng hộ, hỗ trợ du lịch các địa phương vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ phát triển mạnh, đúng định hướng.

Thứ sáu, tăng cường năng lực quản lý nhà nước về du lịch

Các cơ quan quản lý nhà nước về du lịch tại các địa phương đẩy mạnh vai trò dẫn dắt doanh nghiệp và cộng đồng trong các hoạt động du lịch hướng đến phát triển bền vững. Có vai trò quan trọng trong việc xây dựng chính sách, chiến lược về phát triển du lịch bền vững. Phổ biến, tập huấn, phát hành tài liệu hướng dẫn, hỗ trợ các doanh nghiệp và cộng đồng địa phương thực hiện theo các nguyên tắc phát triển du lịch bền vững. Tổ chức các hội thảo, lớp đào tạo để nâng cao nhận thức và trao đổi kinh nghiệm thực tiễn trong quá trình thực hành. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, khuyến khích, tôn vinh các điển hình thực hiện phát triển du lịch bền vững. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, có chế tài xử phạt nghiêm việc xâm hại di tích lịch sử, văn hóa, danh thắng, xả thải, thiếu trách nhiệm trong xử lý chất thải của các tổ chức, cá nhân gây ô nhiễm môi trường, phá vỡ, hủy hoại tài nguyên trên địa bàn.

Thứ bảy, tăng cường mở rộng giao lưu, hợp tác quốc tế trong hoạt động du lịch

Đi đôi với liên kết, hợp tác phát triển du lịch bền vững giữa các tỉnh vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ, các địa phương cần tăng cường mở rộng giao lưu, hợp tác quốc tế, học tập kinh nghiệm phát triển du lịch cộng đồng, du lịch xanh, du lịch có trách nhiệm và thân

thiện với môi trường cũng như học hỏi kinh nghiệm xử lý các vấn đề môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu của các quốc gia trên thế giới. Tranh thủ sự hỗ trợ của các nước, các tổ chức quốc tế góp phần bảo đảm yêu cầu phát triển du lịch bền vững của vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ.

4. Kết luận

Được xác định là ngành kinh tế tổng hợp, mang nội dung văn hóa sâu sắc, có tính liên ngành, liên vùng và xã hội hóa cao, ngành du lịch được Chính phủ định hướng để phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn, góp phần tích cực vào sự phát triển kinh tế - xã hội, mang lại cơ hội việc làm và nâng cao đời sống cho người dân, đồng thời nâng cao hình ảnh quốc gia trên trường quốc tế. Để quyết tâm đạt được mục tiêu đưa ngành du lịch thành ngành kinh tế

mũi nhọn, phát triển bền vững, các tỉnh vùng Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ cần thực hiện định hướng một cách đồng bộ, quyết liệt, quán triệt nhận thức từ chính quyền tới người dân, biến nhận thức thành hành động cụ thể. Theo đó, để bảo đảm cho liên kết, hợp tác du lịch phát triển bền vững, vấn đề quan trọng hàng đầu là phải biết bảo tồn và sử dụng các nguồn lực một cách hợp lý và hiệu quả. Muốn vậy, các hoạt động kinh doanh du lịch phải luôn có ý thức trách nhiệm trong quá trình khai thác, sử dụng các nguồn lực du lịch. Điều này không chỉ góp phần cho việc phát triển du lịch bền vững lâu dài của ngành du lịch, mà còn tạo điều kiện cho chính mỗi hoạt động du lịch của các tỉnh khu vực Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ phát triển liên tục, bền vững□

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Luật Du lịch, Nxb Chính trị quốc gia, H.2006.
- [2] Thủ tướng Chính phủ: “*Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*”, phê duyệt tại Quyết định số 2473/QĐ-TTg ngày 30-12-2011.
- [3] Thủ tướng Chính phủ (2013) *Phê duyệt quy hoạch tổng thể phát triển du lịch vùng Tây Nguyên đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030* tại Quyết định số 2162/QĐ-TTg ngày 11/11/2013
- [4] Thủ tướng Chính phủ (2014) *Phê duyệt quy hoạch tổng thể phát triển du lịch vùng Duyên hải Nam Trung Bộ đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030* tại Quyết định số 2350/QĐ-TTg ngày 24/12/2014.
- [5] Tổng cục Du lịch (2005), *Cẩm nang về phát triển du lịch bền vững, Hà Nội*.
- [6] Tổng cục Du lịch (2010), *Đề án Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam giai đoạn 2011-2020, tầm nhìn đến năm 2030*.
- [7] Tổng cục Du lịch (2015), *phát triển du lịch Việt Nam hướng tới ba giải pháp chiến lược Hà Nội*.
- [8] <http://www.vietnamtouris.com.vn/new/detai/118/22398/>
- [9] www.phuyen.gov.vn

(Ngày nhận bài: 18/09/2019; ngày phản biện: 25/09/2019; ngày nhận đăng: 04/10/2019)